

«Omăgiu lui Antim Ivireanul» Festival de Muzică Bizantină și Contemporană, ediția a XII-a

Exprimarea prin muzică a iubirii de Dumnezeu și de fiul său cel preaiubit Iisus Hristos, situarea pe un nivel mistic profund, a constituit frumusețea filosofică și lirică a concertului pascal «*Omăgiu lui Antim Ivireanul*», susținut de ansamblul CONTEMPORAN și corala DIVINA ARMONIE. Anul 2016 ne amintește parcurgerea a 300 de ani de la uciderea de către turci a marelui apărător al ortodoxiei Antim Ivireanul, distins cărturar, iubitor și promotor de cultură și muzică psaltică românească. A fost cel care, deși străin de neam, naturalizat român, a mijlocit prin toate puterile pentru introducerea limbii române în biserică și școală, alăturându-se la activitatea de înflorire culturală și spirituală românească întreprinsă de Constantin Brâncoveanu. A tipărit, printre cele cca. 70 de titluri de carte bisericească, la 1714, *Psaltichia rumânească* a lui Filothei Jipa ieromonahul (1193 imnuri) – prima traducere completă în română a cântărilor anului bisericesc. Tirajul a fost de peste 4.500 de exemplare, iar cărțile trebuiau să ajungă ... *pre la toate beseările țării ...*, în mâinile fiecărui preot, sub grea osândă domnească pentru împotrivire. Astfel, a fost implementată cântarea psaltică în limba română, iar ca o consecință, predarea în *tinda bisericii* (N.Iorga) a cititului și scrisului românesc. Antim Ivireanul a avut o influență covârșitoare asupra culturii și artei bizantine cât și a limbii literare românești, de pe întreg teritoriul Principatelor Române, de-a lungul secolului al XVIII-lea și mai târziu. A fost sanctificat de către Biserica Ortodoxă Română în 1992, fiind prăznuit la 27 septembrie. Concertul vocal – instrumental a cerut desigur, o muzică cu sugestii temporale și atemporale, câmpuri sonore primordiale, primenite printr-un subtil și bine dozat proces. Devenit tradițional, al XII-lea Festival de muzică bizantină și contemporană a susținut un discurs în care heterofonia, psalmodia de strană în antifonie, suprapuneri magice cu timbruri astrale (Marcel Spinei), sau cântarea de sorginte creștin-ortodoxă culeasă și prelucrată din spațiul mioritic (Béla Bartók), sau din tradiția psaltică bizantină românească (Doru Popovici), sau, din cântecul lung – bocetul străbun, adunat pe șirul lui Fibonacci (Violeta Dinescu), sau din negurile spațiilor muzicale antice eline (Jannis Xenakis), ș.a., au constituit momente care au stimulat imaginarul, realizând acea transfigurare spirituală, determinată de Înălțarea Domnului, ocrotitoare rază de speranță pentru omenire. Alături de soliștii de talie mondială ai formațiilor noastre, a participat un public ales, cu personalități marcante ale culturii românești,

precum Preasfințitul Episcop-Vicar Patriarhal Varlaam Ploieșteanul, secretar al Sfântului Sinod - delegat special din partea Preafericirii Sale Daniel - Patriarhul României, academicieni - precum Vicepreședintele Academiei Române dl. Victor Spinei, ambasadorul poet academician dl. Caius-Traian Dragomir, muzicieni - compozitori, interpreți, muzicologi, scriitori – precum dl. Karen Baboian, preoți, doctori, regizori, matematicieni, oaspeți dragi din familia compozitorului brăilean de talie mondială, colos al culturii secolului XX, Jannis Xenakis – dna Roxana Xenakis cu soțul Sorin Bichel, dl. Ioan Condor, președintele Societății Culturale „Avram Iancu”, melomani, iubitori de cântare bizantină, de eternitatea sunetelor ... În ordinea desfășurării Programului, consemnăm următorii compozitori - **din prima parte:** Marcel Spinei, «*Omăgiu lui Antim Ivireanul*» op.107, pentru ansamblu vocal-instrumental, p.a.a., cu sonorități bizantine de la finele secolului al XVII-lea. Béla Bartók, *10 cântări religioase populare românești*, pentru

voce, fl, vla, vlc, p.a.a., aranjament de Marcel Spinei, colinde populare culese din Transilvania de către compozitor și soția sa Ditta, pe care acesta le-a prelucrat pentru pian; în ediția din 1915 autorul a publicat pe prima pagină și originalul cules: melodie și text, pe care Marcel Spinei le-a folosit orchestrând lucrarea, și păstrând tonalitatea pe care a dorit-o autorul, de multe ori nu cea din culegere. Doru Popovici, *Imn pentru Sfânta Fecioara Maria – Rugăciune, pe teme vechi bizantine* op.125, pentru voce, vioara, violoncel și pian, p.a., pe care Marcel Spinei a aranjat-o pentru ansamblu vocal-instrumental mai complex. Violeta Dinescu, *Dona nobis pacem*, pentru voce, vlc, perc, p.a., în care muzica este construită pe un bocet, peste care se suprapun elemente ritmice realizate de percuție: cinele, clopote, toaca, bici. Iannis Xenakis, *Theraps*, pentru contrabas, p.a., titlul conține un joc de cuvinte din mitologia greacă între: Theras = monstru / Terra = pamant / Theraps = terapeut, compozitorul pedalând între două entități sonore: glissando barbar - ruvido și sonorități serafice, pe sunete în flaggeolete naturale și artificiale, într-o sferă sonoră, specific teoriei

sale compoziționale (cu Jannis Xenakis am colaborat mulți ani buni, în Grecia). Lucrările de Marcel Spinei: *Olympus* op.32, pe foneme de Marcel Spinei, pentru voce, fl, vlc, p.a.a., cu o muzica construită pe module din cântarea vechilor elini; *Sonata «Byzantion»* op.8, pentru vna solo, p.a., și *Sonata «Bizantină»* op.40 pentru vla solo, p.a., sunt lucrări adunate din filonul bizantin, tălmăcit prin sufletul compozitorului; *Cantus Planus* op.37, pentru fl, perc, vla, vlc, pno, p.a.a., cu o muzica, pe o temă de influență medievală, și *Meditatio* op.4, pe Psalmul 19 de David - cor, ansamblu instrumental, C.D., / recită actrița Athena Demetriad, voce înregistrată, p.a., lucrare construită pe o Fugă la 8 voci, cu sunete ireale, preparate pe un Korg Wavestation, care este un poem simfonic simbolizând o călătorie în spațiul cosmic, alături de Dumnezeu. Din **partea a doua** a Festivalului notăm compoziții din repertoriul coral clasic românesc de tradiție autohtonă, dar și unele de influență rusească: Mihai Berezovschi, *Tatăl nostru*, Gheorghe Cucu, *Doamne Iisuse Hristoase*, Teodor Teodorescu-Iași, *Rugăciune*, Nicolae Lungu, *Cămara Ta*, *Mântuitorul meu*, *Cântare tradițională*, *Iubite-voi Doamne*, aranjament Nicolae Lungu - solo tenor Gheorghe Vîrban, Nicolae Lungu, *De Tine se bucură*, *Cântare tradițională*, *Pre Tine te lăudăm*, aranjament Cristian-Marius Firca - solo soprana Elena Dincă, Gheorghe Cucu, *Miluieste-mă Dumnezeule*, Gheorghe Mandicevski, *Oratoriu*, Gavril Musicescu, *Concert nr. 1* (p. 1, 2), Gheorghe Danga, *Fie Doamne, mila Ta*, aranjament Cristian-Marius Firca, Marcel Spinei,

excepție al Filarmonicii "George Enescu", Ionel Toma - un talentat interpret al saxofonului, soprana Simona Jidveanu - o voce tânără, cu mari speranțe de viitor, Sanda Spinei - maestră în arta contemporană a pianului, Marcel Frandez - un violonist solist eclatant, maestru al cântării psaltice și moderne, Ștefan Gheorghiu - un artist înnăscut al violei, solist internațional de excepție al muzicii bizantine și contemporane, Marcel Spinei - un mega epistimis-synthetis, cu violoncelul său de 5 corzi model Bach - Spinei, Iustin Carp - un tânăr contrabasist virtuoz de talie europeană, percuționistul de la Cluj, Marian Micu - un interpret deosebit al instrumentelor de percuție - cu grupul său Percussionisti format din Bogdan Andrei, Mihai

Ansamblul Contemporan și Divina Armonie, dirijor Marcel Spinei

Ansamblul Divina Armonie, dirijor Cristian-Marius Firca

Constantin, Claudiu Agreci. Din cadrul coralei DIVINA ARMONIE, amintim prestigioșii soliști ai scenei operelor din România: tenorul Gheorghe Vîrban și soprana Elena Dincă, alături de un cor de mare rafinament, căldură și frumusețe timbrală, cu o omogenitate și amplitudine a unui sunet catifelat specifice marilor ansambluri corale ale Europei.

Toți muzicienii noștri au cântat cu bucurie, dăruire și plăcere !

Universul muzical-spiritual al concertului a dăruit publicului acea transfigurare spirituală înălțătoare, specific lumii nevăzute - Epifaniei Pascale.

În finalul Concertului - Festival, Preasfințitul Episcop-Vicar Patriarhal Varlaam Ploieșteanul a adresat artiștilor calde mulțumiri pentru momentele emoționale spirituale dăruite și a făcut urări credincioșilor, de bună sănătate și curățire spirituală, în așteptarea Sfințelor

Sărbători de Paște.

Concertul s-a bucurat de sprijinul: Asociației Culturale Marcel Spinei, UCIMR, Asociației Corale Divina Armonie - manager diplomat Ionel-Ilie Ciuclea și prof. Paula Ciuclea, Inspectoratul Muzicilor Militare, Revistei Actualitatea Muzicală și Revistei Diplomat Club.

A fost un minunat dar de Sărbătorile Pascale!

(M. S.)

«*Omagiu lui Antim Ivireanul*» Concert op.107 nr.2, p.a.a. Concertul a început și s-a sfârșit cu o lucrare de Marcel Spinei «*Omagiu lui Antim Ivireanul*», în varianta vocal-instrumentală în prima parte, și numai corală - alături de toacă și clopote, în partea finală. Cea de-a XII-a ediție a Festivalului nostru a avut soliști de talie mondială, pe care îi amintim. Din cadrul ansamblului CONTEMPORAN: Nicolae Maxim - solist flautist de